

Мотиви, що лежать в основі зусиль урядів різних країн щодо локалізації включають в себе намагання:

– увійти у міжнародні ланцюжки створення вартості і водночас досягти більше економічного ефекту у сенсі перерозподілу інвестиційних доходів на користь своєї країни (що особливо важливо для бідних країн і тих, які розвиваються);

– сприяти відкриттю підприємств з іноземним капіталом і створенню нових робочих місць;

– інтегрувати національні підприємства до міжнародної виробничої кооперації та поступово досягти поглиблення переробки сировинних ресурсів країни у затребувану на світовому ринку продукцію за послідовними стадіями: базова сировина – первинна переробка (напівфабрикати) – готові матеріали та компоненти для промислового виробництва – готова продукція для кінцевого споживання, і таким чином максимально поглибити участь у ланцюгах створення вартості;

– сприяти розвитку нових галузей виробництва, що вважаються перспективними з точки зору майбутнього зростання і зміцнення національної економіки (тих, які орієнтовані на високі технології, зелені технології тощо), на основі залучення іноземних інвестицій;

– покращити місце країни у світовому поділі праці та «рухатися вгору» по щаблях участі у ланцюжках створення вартості;

– досягти підвищення продуктивності та конкурентоспроможності економіки.

Вивчення наукової літератури дозволяє сказати, що проблеми локалізації розглядаються з двох протилежних позицій. З одного боку, вимоги щодо локалізації визначаються авторами з числа економістів-міжнародників як сучасна форма протекціоністської політики, що спричинює неефективний розподіл ресурсів, підвищення роздрібних цін на ринках продукції, гальмування міжнародних інвестиційних потоків, а тому трактується як глобальна проблема. З іншого – розглядається представниками національних наукових шкіл як інструмент збільшення позитивних економічних ефектів для економіки країни-реципієнта ПП.

Незважаючи на розповсюдженість політики локалізації у практиці різних країн за рівнем розвитку, в Україні вимоги з локалізації є рідкістю. Між тим в країні спостерігається зростання залежності від імпорту. Відношення імпорту до ВВП в Україні коливалося в межах 51-61 % упродовж 2010-2015 рр. [4], тоді як у світі в середньому становить 29 % (2015 р.), у США – близько 15 %, а Японії – 18 %. Експансія імпорту провокує послаблення економічної стабільності країни, підживлює структурну кризу, стимулює перетікання капіталів із сфери виробництва у сферу торгівлі. Процеси відтворення у ключових галузях промисловості країни надзвичайно залежать від імпорту товарів і послуг. Імпортоємність витрат на проміжне споживання окремих видів промислової діяльності коливається від 20 до 70 %. Відповідно, реалізація політики локалізації є об'єктивною необхідністю для національного господарства.

Перелік посилань:

1. *World investment report 2016. Investor nationality: Policy challenges // UNCTAD. – United Nations, 2016.*
2. *Definition of local content [Електронний ресурс] / Financial Times. – Режим доступу : <http://lexicon.ft.com/Term?term=local-content>*
3. *Stephenson Sherry M. Addressing local content requirements: Current challenges and future opportunities [Електронний ресурс] / ICTSD. – 2013. – Режим доступу : <http://www.ictsd.org>*
4. *Розраховано за даними: Таблиця «витрати-випуск» (в цінах споживачів) [Електронний ресурс] / Держстат України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>*

ПРОБЛЕМИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС У ГАЛУЗІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

***В.М. Штуца**, к.е.н., доцент*

Національний університет «Одеська юридична академія»

З моменту проголошення незалежності Україна неодноразово декларувала і практичними діями підтверджувала своє прагнення до співпраці зі світовою спільнотою, зокрема з Європейським Союзом, з питань збереження і захисту навколишнього природного середовища.

В преамбулі Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» зазначено, що «охорона навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки для життєдіяльності людини – невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України» [1].

Значною перешкодою на шляху покращення стану навколишнього середовища є обмеженість коштів. Важке економічне становище держави не дає змоги повною мірою реалізувати наявні можливості і запроваджувати нові інструменти для збереження та захисту природного середовища.

Таким чином, екологія і економіка все більше переплітаються між собою, формуючи складний комплекс причин і наслідків. Екологічна ситуація в Україні, яку можна охарактеризувати як стан екологічної кризи, поряд із загостренням глобальних соціально-економічних і політичних проблем, вимагає зупинки небезпечних тенденцій і зміни курсу розвитку сучасної економіки.

Одне з основних протиріч – зіткнення між економічним зростанням і необхідністю обмеження його природоємності. Вирішення цієї складної проблеми потребує поєднання політичної волі, міжнародних зусиль зі сторони країн-партнерів України та зміни парадигми економіки України, що полягає в переході від сировинної економіки до науково-виробничої діяльності, впровадження інновацій та розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва.

Одним із шляхів вирішення даної проблеми є впровадження безвідходних технологій. Безвідходні технології – виробничі технологічні процеси, в яких досягається мінімальний обсяг відходів та викидів (скидів) в довкілля. Створити виробництво повністю безвідходне неможливо, тому в даному випадку слід говорити про маловідходні ресурсозберігаючі технології. Створення таких технологій передбачає якісну зміну виробництва, спрямовану на реалізацію комплексної переробки сировини з використанням всіх її компонентів.

В якості прикладу можна розглянути використання безвідходних технологій в деревопереробці. На цей час в Україні в цій галузі використовується в основному стовбурова деревина, яка становить приблизно 50 % біомаси одержуваної від вирубаного дерева. Інше (гілки, пеньки, коріння тощо) залишаються на лісосіках і не використовується. У той же час існує ряд технологій, наприклад – у Швеції, які дозволяють використовувати до 90 % деревини і дозволяє витратити її більш раціонально.

Великі можливості економії енергії та ресурсів укладені в переході на нові, так звані наукомісткі технології.

У ряді розвинених країн така «екологізована промисловість» виявляється в ряду високорентабельних виробництв і приносить чималий прибуток. Виникає ситуація, при якій екологічні вимоги не суперечать економічним інтересам, коли капітал купується не за рахунок погіршення стану середовища, а завдяки рішенню екологічних проблем. Цей процес отримав назву екологізації виробництва. Однак, це потребує великих вкладень.

Єдиним шляхом для виходу з ситуації, що склалася, є активне впровадження у вітчизняну практику екологічних інвестицій інноваційного типу. Він є перспективним для української економіки, так як сприятиме подоланню кризових економіко-екологічних явищ, які спостерігаються в даний час в країні. Екологічно орієнтовані інноваційні інвестиції – це одна з форм екологічно орієнтованого інвестування, яка здійснюється з метою впровадження досягнень науково – технічного прогресу в інвестиційну діяльність підприємства. У вітчизняній науковій літературі відзначається ряд характерних особливостей взаємодії категорій «інновація» та «інвестиція» [3, с. 15]: «інновації є причиною інвестицій, але не тільки. Інновації акумулюють самі інвестиції, без яких інноваційний процес не можливий. Інновації не пов'язані з інвестиціями, якщо для їх здійснення не потрібно вкладення фінансових ресурсів. Інвестиції не пов'язані з інноваціями, якщо створення продуктивних сил йде по екстенсивному шляху і не вимагає ніяких удосконалень».

Поглиблене вивчення і розвиток теоретичних підходів до типології та системології процесу екологізації інноваційно-інвестиційних систем дозволить більш цілеспрямовано і осмислено забезпечувати вирішення прикладних задач економіки та екології України, тим самим, сприяючи забезпеченню сталого розвитку вітчизняної економіки.

Перелік посилань:

1. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 року № 1264-ХІІ // *Голос України*. – 1991. – 24 лип. – С. 8-10.
2. Прокопенко О. В. Екологізація інноваційної діяльності: Мотиваційний підхід : [монографія] / Прокопенко О. В. – Суми : ВТД «Университетская книга», 2008. – 392 с.
3. Забарная Э. Н. Инновационно-инвестиционная система: методология формирования и развития : [монография] / Э. Н. Забарная, С. К. Харичков. – Одесса : Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2002. – 140 с.